

УДК 387

Віра Панасівна Курок,

доктор педагогічних наук, професор
кафедри технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: virakurok@gmail.com

Віталій Михайлович Галай,

асистент кафедри технологічної і професійної освіти
Глухівського національного педагогічного
університету імені Олександра Довженка,
e-mail: dlarabot911@gmail.com

МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У статті подано різні підходи до визначення поняття «методична компетентність» науковцями та дослідниками. Схарактеризовано форми означеної компетентності. Зазначено, що методична компетентність дозволяє розпізнавати й вирішувати методичні завдання, що виникають під час професійної діяльності вчителя технологій. Розкрито сутність поняття «методична компетентність», яка є головною складовою професійної компетентності. Відзначається, що саме методична підготовка є системотвірним фактором системи професійної підготовки майбутніх учителів.

Ключові слова: компетентність, методична компетентність, компонент, організаційні форми, вчитель технологій.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими завданнями. Початок ХХІ століття характеризується в освіті переходом від використання уніфікованих програм підготовки фахівців до роботи зі студентами за варіативними програмами.

Поява інноваційних педагогічних технологій актуалізувала проблему підвищення кваліфікації вчителів, спрямовану на вдосконалення їхньої методичної компетентності. Це зумовлено такими чинниками:

- тільки в результаті розвитку методичної компетентності у фахівця можна сформувати інтерес до методичної роботи;
- методична компетентність забезпечує вміння педагогів не тільки ефективно використовувати наявні методичні матеріали, але й самостійно їх розробляти і впроваджувати в навчально-виховний процес;
- методична компетентність учителя забезпечує результативність процесу навчання учнів.

У наш час формування методичної компетенції у вчителів є одним із важливих завдань освіти. Означена проблема пов'язана передусім з недостатнім рівнем сформованості методичної компетентності фахівців. Це виявляється, зокрема, в тому, що освітяни не здатні впоратися з постійно зростаючим потоком інформації, пасують перед вирішенням нагальних проблем, які виникають у процесі їхньої професійної діяльності.

Модернізація вищої освіти як процес безперервного інноваційного розвитку спрямована на формування професійної та методичної компетентності майбутнього фахівця, має сприяти здійсненню перспективного та ефективного навчання. Із цієї точки зору модернізацію освіти можна розглядати як створення такої освітньої системи, що має багаті усталені традиції, суттєвий творчий потенціал щодо формування компетентностей особистості.

Так, одним із завдань реформування змісту освіти й інтеграції до світового й європейського просторів є спрямування навчальних програм на набуття професійних компетентностей та на створення механізму їх реалізації в освіті. У системі професійної

підготовки вчителя важливо не тільки формування спеціалістів вузької спеціалізації, а дещо більше – забезпечення формування професійної компетентності.

Сьогодні відбувається переоцінювання професійної діяльності фахівців системи освіти. Поступово створюються нові моделі методичної служби, що відповідають запитам сучасного суспільства. З'являються нові напрями й форми методичної роботи. Якісно змінюється зміст освіти, прослідковується така тенденція, як варіативність і різноманітність педагогічної діяльності залежно від запитів і готовності освітніх установ. Методичне забезпечення педагогічного процесу сприяє формуванню методичної компетентності вчителів, а отже, і їхньої якісної педагогічної діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій. На важливості підвищення професіоналізму педагогічних працівників, методичного забезпечення освітнього процесу, формування методологічної й методичної компетентності педагогів акцентували увагу відомі вчені: О. Анісімова, Ю. Бабанський, Л. Байбородова, С. Вершловський, Б. Гершунський, А. Маркова, В. Сластьонін, В. Успенський й ін. Разом з тим недослідженими залишились труднощі, що виникають у процесі формування методичної компетентності, їх виникнення; сутність і зміст методичної компетентності як важливої інтегральної якості особистості й найважливішого складника педагогічної діяльності. Проте є наукові праці, які стосуються окремих аспектів цієї проблеми: методичної компетентності й методичної культури (П. Баранів, Р. Богданова, С. Кульневич); методичного мислення (Н. Кузовльова, Ю. Кулюткін, Г. Сухобська); методичної рефлексії (О. Анісімов, Н. Посталюк).

Отже, актуальною на сьогодні є необхідність пошуку шляхів підвищення методичної компетентності вчителів, оскільки вона є провідною у формуванні професіоналізму педагогічних працівників.

Метою статті є аналіз підходів до визначення і уточнення поняття «методична компетентність» учителів, виокремлення форм методичної компетентності.

Виклад основного матеріалу. На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури та досліджень у галузі освітньої теорії й практики можна сказати, що єдиного погляду на визначення поняття й структури як професійно-педагогічної, так і методичної компетентностей не існує.

У концептуальних засадах реформувань середньої освіти «Нова українська школа» компетентність розглядається як динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та подальшу навчальну діяльність. Виділяються ключові компетентності, як такі, які кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя [1].

Методична система освітньо-педагогічного процесу має бути мобільною і забезпечувати рухливість його суб'єктів, засобів й умов, спрямовувати їх у необхідне русло й ефективно реалізувати.

Пріоритетним завданням формування методичної компетентності майбутніх фахівців є розроблення ефективної технології цього процесу. Проаналізувавши та модифікувавши запропоновані Т. А. Гавриловою і В. Ф. Хорошевським підходи, ми виділяємо такі методи здобуття студентами методичних знань, які мають першочергове значення для формування і розвитку методичної компетентності:

– комунікативні методи, які охоплюють спроби контакту студента з безпосереднім джерелом знань (викладачем методики, вчителем, керівником практики та ін.);

– текстологічні методи, до яких належать методи набуття знань із нормативно-правових документів (навчальних планів і програм, методичних листів МОН України тощо) і фахової літератури (монографій, підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій, науково-методичних статей тощо).

Комунікативні методи, у свою чергу, поділяють на пасивні й активні. У перших

провідна роль відводиться викладачеві методики, студент лише фіксує зміст лекції, протоколює дії вчителя. В активних методах ініціатива належить студентові, який співпрацює з викладачем методики. За кількістю осіб, які надають знання, активні методи поділяються на групові (мозковий штурм, круглий стіл, ділові ігри) та індивідуальні (анкетування, інтерв'ювання, вільний діалог, ігри).

У педагогічному процесі методична компетентність як складник системи освіти, компонентами якої є знання, уміння, навички педагога з методики викладання на основі оптимального поєднання методів педагогічної діяльності, а також формування цієї компетентності як чинника підвищення професіоналізму педагогічних працівників, не знайшли необхідного відображення.

Вищезазначене слугувало передумовою виокремлення методичної сфери в професійній діяльності майбутніх учителів технологій, а формування їхньої методичної компетентності в процесі професійно-педагогічної підготовки стало одним із пріоритетних завдань вишу.

Удосконалення навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах з метою забезпечення професійної мобільності вчителя спричинить підвищення його професійної та методичної компетентності та готовності до творчої діяльності, спрямованої на модернізацію змісту освіти.

Під час своєї педагогічної діяльності вчитель розробляє власне навчально-методичне забезпечення, програми, плани-конспекти уроків тощо, тим самим формує індивідуальний методичний досвід. У процесі висвітлення власного досвіду перед педагогічним колективом, наприклад, у вигляді презентації електронного посібника, він стає колегіально-методичним. Останній відбиває результат спільної цілеспрямованої діяльності педагогічного колективу щодо вивчення передового індивідуального досвіду окремих учителів. Внесок кожного вчителя у формування колегіального-методичного досвіду – один із основних показників підвищення рівня методичної компетентності вчителя.

Високий освітній рівень учителя є, з одного боку, наслідком певної колегіальної методичної інформованості, а з іншого – визначає його здатності до підвищення інформованості, тому що добре інформований учитель більш успішно набуває методичний досвід й ефективніше використовує його на практиці. Рівень розвитку методичної компетентності вчителя виявляється передусім у його здатності до вдосконалення педагогічного досвіду.

У працях К. І. Саломатова, присвячених проблемі методичної компетентності, виокремлено два шляхи формування навички, пов'язаної з теорією. Перший з них передбачає формування навички з опертям на знання про способи дії, другий – пристосування дії до нових умов її виконання через наслідування чужих дій [2]. Відзначимо, що свідомо сформовані навички відрізняються від навичок, які виникають шляхом пристосування дій до нових умов їх виконання, гнучкістю й керованістю. Доповнюючи ці характеристики методичної навички стійкістю й зміною участі свідомості у виконанні дій, Н. І. Шляпіна окреслює принципові положення формування методичних навичок і вмінь учителя: вони не тотожні здібностям, які лише уможливають їх формування; методичні навички (поряд із набутими методичними знаннями) становлять підґрунтя для формування методичного вміння [3].

Отже, опанування студентом методичних навичок (першого складника методичної компетентності) є засобом застосування ним інтегрованих знань і водночас вагомим джерелом їх збагачення; методичні навички формуються лише в діяльності за допомогою спеціальних методичних завдань, які їх імітують. А оволодіння студентом методичними вміннями (другим складником методичної компетентності) лежить в основі набутих знань і сформованих навичок в умовах професійної освіти майбутніх учителів.

Водночас О. О. Майер, зазначає, що професійна компетентність педагога повинна містити знання про структуру процесу професійної освіти (цілі, зміст, засоби, об'єкт, діяльність, результат тощо), а також має охоплювати досвід застосування прийомів методичної діяльності й творчий компонент [4].

В «Енциклопедії освіти» зазначено: «Професійна компетентність (compete – досягати, відповідати, підходити) – інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця, що відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця» [5, с. 722–723].

На думку Н. В. Кузьміної, професійно-педагогічна компетентність включає п'ять компонентів (або видів компетентності): спеціально-педагогічний, методичний, соціально-психологічний, диференційно-психологічний, аутопсихологічний (співвідноситься з поняттям професійної самосвідомості, самопізнання і саморозвитку), де виокремлено методичну компетентність як таку, яка охоплює способи набуття учнями знань та вмінь [6].

У той же час Н. В. Іпполітова, розглядаючи змістовний аспект професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, указує на те, що він охоплює такі компоненти, як морально-психологічний, методологічний, методичний, теоретичний й технологічний, які, перебуваючи в тісному взаємозв'язку й взаємозалежності, забезпечують ефективність здійснюваного педагогічного процесу. При цьому «методична підготовка передбачає забезпечення студентів знаннями змісту, правил, фактів, форм і методів конкретних напрямів виховання й навчання. Методична діяльність здійснюється як спеціально-наукова діяльність, спрямована на одержання нових продуктів – нових методів і засобів наукового дослідження» [7, с. 136].

Ю. І. Пассов провідним складником професійної компетентності вчителя називає методичну компетентність як сукупність його знань, навичок й умінь методичної діяльності на уроках і різноманітних заходах [8]. Водночас кожен її складник (знання, навички, вміння) пронизаний бажанням особистості здійснення цієї діяльності. Зважаючи на те, що актуальним різновидом діяльності для студента є професійно орієнтоване учіння, а не власне професійна діяльність, ми виокремлюємо методичну освіченість студента як його внутрішню особистісну якість, яка ґрунтується на здатності самостійно керувати освітнім процесом.

Таким чином, у контексті означеного підходу методична освіта майбутнього вчителя передбачає його особистісний і методичний розвиток. Провідними чинниками особистісного розвитку студента є професійно-педагогічна спрямованість, критичне мислення й низка особистісних якостей; методичного розвитку – методична компетентність. Кожний з чинників особистісного й методичного розвитку студента може бути самостійним предметом дослідження, зокрема, стосовно різних спеціальностей фахівців професійної освіти на різних її ступенях.

Методичну компетентність учителя ми розглядаємо як складову професійної компетентності, що забезпечує здатність розпізнавати і вирішувати методичні завдання, проблеми, які виникають у ході педагогічної діяльності вчителя, її структура визначена методичною культурою, методичним мисленням та методичною творчістю.

Методичну культуру розуміють як вищу форму активності й творчої самостійності, як стимул й умову вдосконалювання навчального процесу, як передумову для виникнення нових методичних ідей і шляхів їх рішення. Методична культура вчителя постає як суб'єктний аспект його професійної та методичної діяльності, як здатність переломлювати узагальнений методичний досвід у своїй діяльності.

Методичне мислення – мислення, що забезпечує вміння викладача застосовувати наявні знання для реалізації цілей виховання й навчання відповідно до методичної теорії й конкретних умов навчання. Основним показником розвитку методичної компетентності вчителів може служити рівень розвитку методичного мислення, що проявляється в способах постановки й рішення педагогічно-професійних завдань стратегічного, тактичного й оперативного планів.

Методична творчість – це майстерність та професіоналізм, обумовлений індивідуальністю вчителя, вмінням формувати й розвивати знання, зацікавити майбутніх викладачів наукою. Учитель, що сполучає в собі методичну культуру й методичне мислення, здатний створювати нові інноваційні методичні продукти, які будуть затребувані педагогічною громадськістю. Сформованість та розвиток усіх цих структурних якостей дозволяє стверджувати, що у вчителя сформована методична компетентність, він орієнтується в змінах, які відбуваються в цей час у загальній освіті.

Система методичної освіти майбутніх учителів охоплює теоретичну та практичну підготовку студента до проведення уроків і позааудиторних заходів, а також наукових досліджень.

Ми виділяємо такі рівні сформованості методичної компетентності: практико-імітувальний, комбінувально-продуктивний, науково-творчий.

Практико-імітувальний характеризується досить високою результативністю педагогічної діяльності, мобільністю психолого-педагогічних знань. Чим більш досконалі результати діяльності, тим глибше особистість переживає процес самореалізації, тим більше вона втягується в інноваційну діяльність із метою самовдосконалення, що активізується під час визнання педагогічним колективом.

Комбінувально-продуктивний рівень пов'язаний з наданням самим авторам можливості поширити свій досвід шляхом ознайомлення з ним педагогічної громадськості. У плані розвитку методичної компетентності саме спілкування та передавання досвіду є стимулом для набуття передового педагогічного досвіду на основі інтеграції теорії й практики. При цьому відбувається поєднання теоретичних, інтегрованих знань й інтегрованого педагогічного інноваційного досвіду.

Науково-творчий рівень передбачає, що передовий педагогічний досвід постає як зразок продуктивної роботи з реалізації проекту педагогічної діяльності, запропонованого педагогічною наукою.

Вибір організаційних форм зумовлюється особливостями навчальної дисципліни, змістом навчального матеріалу, особливостями академічної групи студентів тощо. У результаті проведеного нами аналізу літературних джерел щодо професійної підготовки майбутніх учителів нами визначені організаційні форми, застосовувані в умовах кредитно-модульної системи навчання. Системою методичної освіти майбутніх учителів передбачено такі, які спрямовані на:

– набуття студентами знань – лекції, семінарські заняття, навчальні екскурсії, консультації;

– оволодіння навичками й уміннями – практичні заняття, навчальні конференції, педпрактика;

– контроль знань, навичок і вмінь – курсові й випускні кваліфікаційні роботи, частково педагогічна та технічна практика.

Висновок. На підставі розглянутого ми визначаємо методичну компетентність як головну складову професійної компетентності педагога, що забезпечує здатність розпізнавати й вирішувати методичні завдання, проблеми, що виникають у ході педагогічної діяльності вчителя. Методична компетентність – це сукупність методичних знань, вмінь і навичок, особистісних якостей, спрямованих на здатність контролювати, проектувати, вмотивовувати різні аспекти професійної освіти майбутніх учителів технологій.

Саме методична підготовка повинна стати «системотвірним фактором професійної підготовки вчителів з розвиненою методичною компетентністю», і «всі дисципліни – від психології до філософії – повинні бути орієнтовані на підготовку вчителя, причому не вчителя взагалі, а вчителя конкретного предмета» [9, с. 472].

Безумовно, перераховані підходи не вичерпують усього різноманіття варіантів розкриття структурних і змістовних компонентів методичної компетентності майбутніх учителів технологій. На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури, досліджень у галузі освітньої теорії й практики можна зробити висновок про те, що єдиного погляду на визначення поняття й структури методичної компетентності фахівця не існує. Під розвитком методичної компетентності вчителів у системі загальної освіти розуміється процес розвитку особистості вчителя в методичному плані на основі його досвіду та вдосконалення.

Список використаних джерел та літератури

1. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу:

<http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>

2. Практикум по методике преподавания иностранных языков / К. И. Саломатов, С. Ф. Шатилов, И. П. Андреева и др. – М. : Просвещение, 1985. – 224 с.
3. Шляпина Н. И. Формирование профессиональных умений учителя ИЯ в курсе методики с помощью учебного телевидения : дис. канд. пед. наук – М. : 1987 – 197 с.
4. Майер А. А. Модель профессиональной компетентности педагога / А. А. Майер // УДОУ. – 2007. – № 1(35). – С. 4–8.
5. Енциклопедія освіти. Відповідальність: Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1036 с.
6. Кузьмина Н. В. Очерки психологии труда учителя / Н. В. Кузьмина – Л. : 1987 – 183 с.
7. Ипполитова Н. В. Система профессиональной подготовки студентов педагогического вуза: личностный аспект : монография / Н. В. Ипполитова, М. А. Колесников, Е. А. Соколова – Шадринск : Исеть, 2006. – 236 с.
8. Пассов Е. И. Учитель ИЯ: Мастерство и личность / Е. И. Пассов, В. П. Кузовлев, В. Б. Царькова. – М. : Просвещение, 1993 – 159 с.
9. Скворцова С. О. Професійна компетентність вчителя математики / С. О. Скворцова // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Вип. 22 / Редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2009. – С. 469–477 с.
10. Волобуєва Т. Структура професійної компетентності сучасного педагога / Т. Волобуєва // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. праць / [за заг. ред. проф. В. І. Сипченка]. – Слов'янськ : Видавничий центр СДПУ, 2005. – Вип. XXVHL – С. 33–42.

Вера Афанасьевна Курок,

доктор педагогических наук, профессор кафедры
технологического и профессионального образования
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: virakurok@gmail.com

Виталий Михайлович Галай,

ассистент кафедры технологического
и профессионального образования
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: dlarabot911@gmail.com

МЕТОДИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИЙ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

В статье представлены различные подходы к определению понятия «методическая компетентность» учеными и исследователями. Охарактеризованы формы указанной компетентности. Указано, что методическая компетентность позволяет распознавать и решать методические задачи, возникающие во время профессиональной деятельности, учителю технологий. Раскрыта сущность понятия «методическая компетентность», которая является главной составляющей профессиональной компетентности. Отмечается, что именно методическая подготовка является системообразующим фактором системы профессиональной подготовки будущих учителей.

Ключевые слова: компетентность, методическая компетентность, компонент, форма, учитель технологий.

Vira Kurok,

Doctor of pedagogical sciences,
professor of technological and professional
education department of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv
national pedagogical university,
e-mail: virakurok@gmail.com

Vitaliy Halay,

Assistant of technological and professional
education department of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv ,
national pedagogical university,
e-mail: dlarabot911@gmail.com

TECHNOLOGY TEACHER METHODOLOGICAL COMPETENCE VIEWED AS A PEDAGOGICAL PROBLEM

Introduction. *The rise of innovative educational technologies arose the problem of teachers training aimed at improving their methodical competence. It's happened due to the following factors: methodological competence developing will result in increasing professional's interest in methodological work; teachers' methodical competence developing provides their ability not only to use the available instructional materials effectively but also to develop and implement them in the educational process; teachers' methodical competence ensure high results in students' studying process.*

Nowadays teachers' methodological competence forming is one of the important tasks of the education policy. It is related primarily to low teachers' methodological competence level which is resulted in teachers inadequacy in coping with the increasing flow of information.

Purpose. *To analyze approaches to the concept of «teacher's methodological competence» defining and specifying; to sing out the forms of methodical competence.*

Methods. *Psychological and educational literature analysis, analogy, induction and deduction.*

Results. *The priority in specialists methodical competence forming is given to the development of effective technology of its obtaining. Having analyzed different approaches we single out the following methods of the ways students gain methodological knowledge which are of particular importance for methodological competence forming and developing: communication techniques; textological methods. At the same time, along with the use of these methods it is necessary to capture student teaching skills obtaining (the first component of methodical competence), which is the means of integrated knowledge using and at the same time a significant source of its enrichment; methodological skills are formed only when special teaching tasks being used which simulate them. A student's gaining teaching skills (the second component of the methodical competence) forms the background of the acquired knowledge and skills in the process of future teachers professional training.*

The above mentioned information allows us to single out methodological sphere within future teachers of technology professional activity. Methodical competence forming in the process of vocational and educational training has become a foreground university job.

Originality. *On the basis of the abovementioned consideration we identify methodological competence as a part of professional competence, providing the ability to recognize and solve methodological problems, problems that arise in teachers' training.*

Conclusion. *We consider teacher's methodological competence developing as a process of personal methodological development on the ground of his/her experience and of the individual teacher in the methodical plan based on his experience and enchancement.*

Key words: competence, methodological competence, component, form, technology teacher.

References

1. Kontseptual'ni zasady reformuvannya seredn'oyi shkoly «Nova ukrayins'ka shkola» [Elektronnyy resurs]. – 2016. – Rezhym dostupu do resursu:

<http://mon.gov.ua/Novyny%202016/12/05/konczepczyia.pdf>

2. Praktikum po metodyke prepodavannya ynostrannykh yazykov / K. Y. Salomatov, S. F. Shatylov, Y. P. Andreeva y dr. – M. : Prosveshchenye, 1985. – 224 s.
3. Shlyapyna N. Y. Formirovaniye professyonal'nykh umenyyu uchytelya YYa v kurse metodyky s pomoshch'yu uchebnoho televydenyya: dys. kand. ped. nauk – M.: 1987 – 197 s.
4. Mayer A. A. Model' professyonal'noy kompetentnosti pedahoha / Mayer A. A. // UDOU. – 2007. – №1(35). – S. 4 – 8.
5. Entsyklopediya osvity. Vidpovidal'nist': Akad. ped. nauk Ukrayiny ; holov. red. V.H.Kremen'. Vydavnytstvo: Yurinkom Inter. Misto: Kyiv. Rik: 2008. – 1036s.
6. Kuz'myna N. V. Ocherky psykholohyy truda uchytelya. / Kuz'myna N. V. – L. : 1987 – 183 s.
7. Yppolytova N. V. Systema professyonal'noy podhotovky studentov pedahohycheskoho vuza: lychnostnyy aspekt: Monohrafiya / Yppolytova N. V., Kolesnykov M. A., Sokolova E. A. – Shadrinsk : Yset', 2006. – 236 s.
8. Passov E. Y. Uchytel' YYa: Masterstvo y lychnost'. / Passov E. Y., Kuzovlev V .P., Tsar'kova V. B. – M. : Prosveshchenye, 1993 – 159 s.
9. Skvortsova S.O. Profesiyna kompetentnist' vchytelya matematyky [Tekst] / Skvortsova S. O. // Suchasni informatsiyi tekhnolohiyi ta innovatsiyi metodyky navchannya u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy: zb. nauk. pr. – Vyp. 22 / Redkol.: I.A. Zyazyun (holova) ta in. – Vinnytsya: TOV firma «Planer», 2009. – S. 469-477.
10. Volobuyeva T. Struktura profesiynoyi kompetentnosti suchasnoho pedahoha // Humanizatsiya navchal'no-vykhovnoho protsesu : zb. nauk. prats' / [za zah. red. prof. V. I. Sypchenka]. – Slov'yans'k : Vydavnychyu tsentr SDPU, 2005. – Vyp. XXVHL – S. 33 – 42.

УДК 378.4:631.3(043.3)

Олександр Богданович Кошук,
кандидат педагогічних наук, докторант
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
e-mail: woodstell@gmail.com

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

У статті обґрунтовано атрибутивно-реляційне визначення поняття «професійна компетентність майбутнього інженера аграрного виробництва» як інтегративної властивості особистості, висвітлено зміст родової та видових суттєвих ознак. Характеризується структура професійної компетентності інженера-аграрника як системний цілісний об'єкт, що поєднує інваріантний і формувальний складники. Конкретизується зміст п'яти взаємообумовлених та взаємозалежних компонентів: мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного, особистісно-рефлексивного та емоційно-вольового.

Ключові слова: професійна компетентність, інженер аграрного виробництва, інженерна діяльність, компетентнісний підхід, аграрний вищий навчальний заклад, компоненти, ознаки.

Актуальність проблеми. Законом України «Про вищу освіту» (2014), положеннями Національної доктрини розвитку освіти в Україні (2002), Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. (2012) визначено напрями регулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної та наукової підготовки, створені умови реформування вітчизняної вищої освіти, окреслені тенденції її розвитку в контексті входження до світового освітнього простору. Натомість усталена роками професійна